

Till
Länsstyrelsen i Stock-
holms län

Ansökan

Medel söks till en samordnande funktion inom Stockholms stad för verksamhetsstöd till stadsdelsförvaltningarnas stödgrupper för barn till missbrukare, barn till psykiskt funktionshindrade och barn som lever med våld i nära relationer.

Bakgrund

Ett samstämmigt forskningsstöd finns för att barn i familjer med alkohol eller andra drogproblem eller barn till föräldrar med psykiskt funktionshinder löper betydligt större risk för att själva utveckla olika former av problem. Kriminalitet hos föräldrar liksom förekomst av våld i familjen är andra kända riskfaktorer.

I Sverige lever ca 10 – 15 % av andelen barn och ungdomar i familjer där någon förälder har drogproblem eller har ett psykiskt funktionshinder (Ds 1996:57. Barn idag: Socialdepartementet). Missbruk hos någon av föräldrarna är den vanligaste orsaken till omhändertagande av barn (Vinnerljung, 1996). Omkring 20 –30 % av de patienter som vårdas inom vuxenpsykiatri är föräldrar till underåriga barn (socialstyrelsen 1999).

Aktuell forskning vid FORUM (Forskningscentrum för ungdomars psykosociala hälsa vid Maria Ungdom och Karolinska institutet) visar att en klar majoritet (80% av mammorna och 70% av papporna) av föräldrarna till de ungdomar som var aktuella vid Maria Ungdom under våren 2004, hade under sin livstid haft diagnosticerade psykiatriska problem och/eller missbruksproblem.

Betydelsen av att nå dessa barn tidigt med olika stödinsatser är väl dokumenterat och har visat positiva och skyddande effekter när så har skett (T. Lindstein, 1997:Unga vid Vändpunkten).

Erfarenheterna från stödgruppsverksamheter runt hela landet är att barn vill tala och talar om sina erfarenheter om möjlighet ges.

Barn och unga är de grupper som ska prioriteras enligt beslut i stadens kommunfullmäktige. Enligt Stockholms stads handlingsprogram för barnkonventionen ska alla verksamheter inom staden ha barns bästa i främsta rum vid åtgärder som rör barn (barnperspektivet) och tillförsäkra barnet skydd och omvårdnad (artikel 3 FN:s barnkonvention). Erbjudandet av gruppverksamheter för barn till missbrukare och till föräldrar med psykiskt funktionshinder är något som prioriteras i stadens budget och i stadens styrdokument inom respektive område. Gruppverksamheterna stärker barns och ungas välfärd och ska ingå som en del i ett hälsofrämjande perspektiv för stadens barn och ungdomar.

Intentionen är att möjligheter ska finnas för utsatta barn och ungdomar att delta i gruppverksamheter oberoende av var i staden man bor.

Pågående projekt Barnstöd Stockholm

Med anledning av en skrivelse från politikerna (s, v, mp) i socialtjänstnämnden om ”de glömda barnen” gjordes en enkätundersökning (juni 2004) av socialtjänstförvaltningen kring bland annat vilka gruppverksamheter stadens stadsdelsförvaltningar erbjuder utsatta barn och ungdomar och hur många barn och ungdomar som faktiskt deltog i någon verksamhet. Undersökningen visade att det var relativt få utsatta barn och ungdomar som genom socialtjänstens initiativ deltog i olika gruppverksamheter. Stadsdelsförvaltningarna sa sig ha svårt att upprätthålla kontinuitet i egna gruppverksamheter. Verksamheterna blir lätt sårbara, då resurser saknas till att långsiktigt arbeta med rekrytering och motivation av presumtiva gruppdeltagare. Utbildningsinsatser riktade till olika personalgrupper framhölls som viktiga för att fler utsatta barn och ungdomar ska kunna upptäckas och erbjudas stöd. En samordning av befintliga gruppverksamheter efterfrågades, även om närhetsprincipen ansågs viktig i sammanhanget. Utökad samarbete mellan olika verksamhetsgrenar inom staden och med externa parter var också något som önskades.

Socialtjänstnämnden fattades hösten 2004 beslut om att ansöka om medel från stadens kompetensfond för ett stadsövergripande projekt kring målgrupperna barn till missbrukare, psykiskt funktionshindrade samt barn i våldsutsatta familjer. Projektet fick namnet *Barnstöd Stockholm*. Projektet startades mars 2005 och planeras att avslutas 31 augusti 2006.

Inriktning

Projektets huvudsyfte har varit att öka kunskapen om utsatta barns och ungdomars levnadsvillkor och hur dessa villkor kan förbättras. Fokus har legat på barns utsatthet orsakat av föräldrars drogmissbruk, psykiska funktionshinder eller våldsproblematik. Projektet syftade också till att vara ett led i uppbyggandet av lokala nätverk med nyckelpersoner från olika verksamheter inom stadsdelarna och med externa samarbetspartners. Vidare så är intentionen att gemensamma rutiner och arbetssätt ska utformas som sedan ska spridas och tillämpas över hela staden.

Mål

Det övergripande målet för projektet är att stärka barns och ungdomars möjligheter till en trygg uppväxt, trots riskfaktorer i form av föräldrars drogmissbruk, psykiska funktionshinder eller våldsproblematik.

Innehåll

Den sammanhållande länken för alla insatser inom projektet är att öka barnperspektivet, varför ett samarbete tidigt etablerades med Barnombudsmannen (BO).

Projektet har delats upp i två delar:

- Utbildning och information
- Förbättring av nuvarande rutiner och arbetssätt.

Omfattande utbildningsinsatser har genomförts till personal i verksamheter som direkt möter barn och unga, som förskola/skola och verksamheter inom socialtjänsten samt även personal i verksamheter som möter den vuxne med problematik i form av

missbruk, våld eller psykiskt funktionshinder. Utbildningsinsatserna har legat på tre nivåer för att nå så många som möjligt:

- En bred basutbildning kring barnkonventionens intentioner och betydelsen av att arbeta med tidigare insatser.
- En mellannivå med seminarier kring respektive målgrupps specifika behov.
- En specialistnivå med utbildning av gruppledare inom respektive målgruppsområde.

För att utveckla bättre arbetssätt och rutiner etcetera har ett pilotprojekt genomförts i en stadsdelsförvaltning, Hässelby-Vällingby, där en fördjupning av arbetet har gjorts med hjälp av bland annat BO.

Projektet kommer att utvärderas av Ersta Sköndals Högskola.

Varför ett nytt projekt?

Som ett led i projekt delen kring att förbättra nuvarande rutiner och arbetssätt har en ny enkätundersökning genomförts under innevarande vår. Målgruppen för enkäten var chefer inom individ- och familjeomsorgens enheter för barn och unga, ekonomiskt bistånd, missbruk och socialpsykiatri. Enkäten visar på att kunskapen kring målgrupperna har ökat. Enkäten visar glädjande också att samverkan oftast sker internt inom stadsdelsförvaltningarna och med viktiga externa parter, om än inte alltid enligt formaliserade rutiner. Men enkäten visar tydligt på brister i att kunna erbjuda stödgruppsverksamheter för barn tillhörande målgrupperna för projektet. För gruppen barn till psykiskt funktionshindrade erbjuds i princip ingen stödgruppsverksamhet i kommunal regi. Dessvärre finns det ytterst få externa utförare som erbjuder stödverksamhet riktad till målgrupperna och då ofta med lång väntetid. En övervägande majoritet av de som besvarat enkäten ser behovet av en samordnande funktion kring rekrytering, kompetens- och metodutvecklingsfrågor.

Erfarenheterna under projektet är att utbildningsinsatserna, framför allt för personalgrupper som arbetar med barnens föräldrars problematik, har varit positiva och fyllt ett behov.

Arbetet i pilotprojektet i Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har också visat på nödvändigheten av att träffas för samtal över gränserna för respektive ansvarsområde, för att öka förståelsen och se målgruppernas behov. Projektet har dessvärre även visat att förändringsarbete tar tid. För att stärka målgruppernas möjligheter att få stöd och hjälp behövs fler åtgärder. Medel söks därör till ett nytt projekt med nedanstående inriktning.

Förslag till fortsatt projekttid

Förslaget är att i första hand utreda förutsättningarna för, behovet av och intresset för en övergripande samordnande funktion som erbjuder verksamhetsstöd till stadsdelsförvaltningarna. Inriktningen ska vara att öka tillgängligheten till stödgruppsverksamheter för nämnda målgrupper. Projektet benämns ”centrum för gruppstöd för barn som riskerar att fara illa”.

Tidsplan

Projektet föreslås starta 06-09-01 och avslutas 07-06-30.

Målgrupp

Målgrupperna är barn till psykiskt funktionshindrade, barn till missbrukare och barn som lever med våld i nära relationer. Bedömningen är att målgrupperna ofta sammanfaller och behoven av stöd är likartade.

Vad ska ske

Syftet med projektet är att staden ska erbjuda ett kontinuerligt utbud av stödgruppsverksamheter bland annat genom att ett tillräckligt antal gruppledare utbildas och knyts till verksamheten. Oavsett var man bor i staden ska barn och unga med behov av stöd erbjudas plats och möjlighet att delta i stödgruppsverksamheter utan långa väntetider.

Genomförande

Projektet syftar till att:

1. Utreda stadsdelförvaltningarnas önskemål och behov av en samordnande organisation.
2. Utbilda och kontraktera ett tillräckligt antal gruppledare
3. Hjälpa till med organisering av grupper, gruppledare, lokaler m.m.

För att möjliggöra start av nya stödgrupper och rekrytering av barn och unga till pågående grupper behöver administrativt stöd utvecklas och informationsmaterial utformas, som underlättar stadsdelförvaltningarnas arbete. Gruppledare behöver också kompetensstöd och handledning för att orka fortsätta sitt viktiga arbete. För att stödja nyutbildade gruppledare, finns också förslag om att utveckla ett mentorsystem, där mer erfarna gruppledare stöder nyligen utbildade.

Samverkanspartner

Samverkanspartners för det föreslagna projektet är framför allt stadens 18 stadsdelförvaltningarna och ideella föreningar inom området.

Förväntat resultat

Det förväntade resultatet är att alla barn och unga som behöver får möjlighet att delta och delta i stödgruppsverksamheter.

Utvärdering

Utvärdering planeras att ske kontinuerligt under projektet genom samtal med stadsdelförvaltningarna.

Planerad budget

Se bilaga